

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD
REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 95 0 P 006809 14 Rev
Banjaluka: 25.2.2016. godine

Vrhovni sud Republike Srpske u vijeću sastavljenom od sudija Biljane Tomić, kao predsjednika vijeća, te Senada Tice i Tanje Bundalo, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Z. Fond RS B., ..., koga zastupaju punomoćnici M.T. i D.Š., advokati iz T., ..., protiv tuženog M.N. iz T., ..., koga zastupa punomoćnik P.I., advokat iz T., ..., radi naplate regresnog potraživanja, vrijednost predmeta spora 12.245,78 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj: 95 0 P 006809 10 Gž od 18.10.2012. godine, na sjednici održanoj 25.2.2016. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja, obe nižestepene presude preinačavaju i sudi:

Obavezuje se tuženi da tužitelju na ime regresnog potraživanja isplati iznos od 6.700,00 KM umjesto ranije dosuđenog iznosa od 12.245,78 KM, a dosuđeni troškovi postupka sa iznosa od 2.320,00 snižavaju se na iznos od 1.269,00 KM.

Obavezuje se tužitelj da tuženom naknadi troškove postupka na ime sastava revizije u iznosu od 466,50 KM, dok se u preostalom dijelu do traženog iznosa od 1.053,00 KM, zahtjev odbija.

U preostalom dijelu (odluka o kamatama), revizija se odbija.

Obrazloženje

Prvostepenom presudom Osnovnog suda u Trebinju broj: 95 0 P 006809 10 P od 7.10.2010. godine, obavezan je tuženi da tužitelju na ime regresnog potraživanja isplati iznos od 12.245,78 KM sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.2.2010. godine do isplate, zajedno sa troškovima postupka u iznosu od 2.320,00 KM, a sve u roku od 30 dana.

Drugostepenom presudom Okružnog suda u Trebinju broj: 95 0 P 006809 10 Gž od 18.10.2012. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Tuženi revizijom pobija drugostepenu odluku zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava sa prijedlogom da se revizija usvoji, pobijana odluka preinači i tužbeni zahtjev odbije ili da se ukine i predmet vrati istom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na reviziju nije podnesen.

Revizija je djelimično osnovana.

Predmet spora je zahtjev tužitelja za isplatu regresnog potraživanja u iznosu od 12.245,78 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom počev od 25.2.2010. godine do isplate.

Presudom Osnovnog suda u Trebinju broj: K-17/2001 od 22.2.2001. godine, optuženi M.N. oglašen je krivim za krivično djelo „ugrožavanje javnog saobraćaja“ iz odredbe člana 400. stav 2. u vezi sa stavom 1. KZ Republike Srpske i osuđen na uslovnu kaznu zatvora u trajanju od 3 mjeseca, sa rokom provjere od 1 godine.

Prema izreci krivične presude, osuđeni M.N. je 26.6.2000. godine u T. u ulici ... upravljao nepropisnom brzinom putničkim motornim vozilom i pri preticanju bicikla kojim je upravljao malodobni I.G., prednjim dijelom vozila udario u zadnji dio bicikla nanijevši povrede I.G. u vidu preloma desne nadkoljenice i podkoljenične kosti.

Vozilo kojim je upravljao osuđeni M.N., u vrijeme nastanka štetnog događaja, nije imalo polisu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti.

Presudom Osnovnog suda u Trebinju broj: P-294/02 od 1.2.2005. godine, koja je postala pravosnažna odlukom Okružnog suda u Trebinju broj: Gž-303/05 od 22.3.2006. godine, obavezan je Z. Fond RS B. da oštećenom I.G. isplati naknadu nematerijalne štete u ukupnom iznosu od 6.700,00 KM sa zakonskom zateznom kamatom od presuđenja do isplate, zajedno sa troškovima postupka u iznosu od 793,00 KM.

Postupajući u skladu sa utvrđenom obavezom iz pravosnažne sudske odluke, tužitelj Z. Fond RS B. je 8.6.2007. godine donio odluku o likvidaciji štete broj: 1749-3/07, kojom je utvrđeno da će se oštećenom I.G. isplatiti ukupni iznos od 7.493,00 KM (glavni dug od 6.700,00 KM + troškovi parnice od 793,00 KM). Isplata ovog dijela dosuđene naknade izvršena je 8.6.2007. godine.

Odlukom o likvidaciji štete broj: 1771-14/07 od 12.6.2007. godine, tužitelj „Z. Fond RS B. je, na osnovu nalaza vještaka ekonomske struke Đ.S. od 11.6.2007. godine, obračunao dospjele zakonske zatezne kamate na dosuđenu naknadu nematerijalne štete za period od 1.2.2005. godine do 8.6.2007. godine u iznosu od 3.752,78 KM, koji iznos je isplaćen oštećenom I.G. 13.6.2007. godine.

Ukupno isplaćeni iznos po presudi Osnovnog suda u Trebinju broj: P-294/02 od 1.2.2005. godine iznosi 11.245,78 KM, s tim da tužitelj u ovoj parnici potražuje i iznos od 1.000,00 KM na ime plaćenih sudskih taksi u toj parnici, tako da ukupno regresno potraživanje iznosi 12.245,78 KM

Tužba u ovoj parnici podnesena je 23.2.2010. godine.

Polazeći od ovako utvrđenog činjeničnog stanja, koje ne može biti predmet pobijanja i ocjenjivanja u ovom revizijskom postupku s obzirom na izričitu zabranu sadržanu u odredbi člana 240. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“, broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13-u daljem tekstu: ZPP), primjenom odredbe člana 74. Zakona o osiguranju imovine i lica („Službeni glasnik RS“ broj: 14/2000), prvostepeni sud je usvojio tužbeni zahtjev.

Nalazeći da rokovi zastare počinju teći od dana izvršene isplate oštećenom, a ne od dana nastanka štete, te kako su isplate iz osnova pretrpljene štete izvršene 8.6.2007. godine i 13.6.2007. godine, a tužba podnesena 23.2.2010. godine, prvostepeni sud cijeni da je istaknuti prigovor zastare neosnovan. Kada je u pitanju rok zastare, prvostepeni sud se nije pozvao na određenu odredbu Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj: 29/78, 39/85, 45/89 i 57/89, te „Službeni glasnik RS“, broj: 17/93 do 74/04 - u daljem tekstu: ZOO), već samo na odredbu člana 74. stav 2. Zakona o osiguranju imovine i lica („Službeni glasnik RS“ broj: 14/00 i 20/00).

Drugostepeni sud u cijelosti prihvaća činjenična utvrđenja i pravne zaključke prvostepenog suda, iz kog razloga odbija žalbu tuženog i potvrđuje prvostepenu presudu.

U obrazloženju odluke ukazuje da nema mjesta za primjenu odredbi člana 380. stav 3. i 6. ZOO i da regresno potraživanje prema štetniku zastarjeva u roku od 10 godina, saglasno odredbi člana 371. ZOO, s tim da zastarjelost počinje teći prvog dana poslije dana izvršene isplate štete. Imajući u vidu datume izvršenih isplata na ime naknade štete i datuma kada je podnesena tužba prvostepenom sudu, cijeni da je o prigovoru zastare pravilno odlučeno.

Drugostepena odluka je donesena uz djelimično pogrešnu primjenu materijalnog prava, iz kog razloga je reviziju tuženog valjalo djelimično usvojiti.

Tužitelj je dokazao da je tuženi prouzrokovao saobraćajnu nezgodu upravljajući motornim vozilom za koje nije bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti.

U vrijeme štetnog događaja (26.6.2000. godine) na snazi je bio Zakon o osiguranju imovine i lica koji je članom 74. stav 1. propisao da se šteta nastala upotrebom neosiguranog vozila nadoknađuje u istom obimu i prema uslovima kao da je bio zaključen ugovor o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti, a za isplaćenu naknadu štete zajednica osiguranja ostvaruje regresni zahtjev prema vlasniku, odnosno korisniku motornog vozila koji nije zaključio navedeni ugovor (stav 2.).

Sada važeći Zakon o osiguranju od odgovornosti za motorna vozila i ostalim obaveznim osiguranjima od odgovornosti („Službeni glasnik RS“ broj: 17/05), u članu 3. stav 1. propisuje zakonsku obavezu svih vlasnika ili korisnika motornih vozila da zaključe ugovor o osiguranju od autoodgovornosti.

Cilj Z. Fonda RS jeste plaćanje odštete osiguranja od građanske odgovornosti koje proizilaze iz saobraćajnih nezgoda (član 14. stav 3.) u kojima je šteta nanesena motornim vozilom koje nije ispunilo obavezu iz člana 3. Zakona. Po isplati štete, Fond

preuzima sva prava oštećenog koja proizilaze iz nezgode prema licu koje je odgovorno za nastanak štete ili njegovom osiguravaču (član 15. stav 4.).

U konkretnom slučaju, tužitelj isplatom izvršava obavezu koju bi inače bio dužan izvršiti osiguravač po osnovu propisa o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti (da je došlo do zaključenja ugovora sa vlasnikom vozila), te na njega isplatom prelaze prava oštećenog prema licu odgovornom za štetu (regresno potraživanje).

Pravilno se revizijom ukazuje da regresno potraživanje tužitelja koji je naknadio štetu oštećenom licu, prema neosiguranom imaoocu motornog vozila zastarjeva u opštem zastarnom roku od 10 godina (član 371. ZOO). Ali revizija nije u pravu kada smatra da taj rok počinje teći od dana štetnog događaja, jer zastarjevanje počinje teći prvog dana poslije dana kada je šteta isplaćena. Tek isplatom štete oštećenom licu, na osiguravača (u konkretnom na tužitelja jer je u pitanju šteta prouzrokovana neosiguranim vozilom), prelaze prava oštećenog koja on ostvaruje iz osnova pretrpljene štete.

U konkretnom slučaju, isplata štete je izvršena 8.6.2007. godine i 13.6.2007. godine, pa kako je tužba podnesena 23.2.2010. godine, očigledno je da do tada nije protekao rok od 10 godina i da je prigovor zastare neosnovan.

Prilikom ispitivanja revizije, sud po službenoj dužnosti pazi na pravilnu primjenu materijalnog prava, pa je u obavezi da ispita i pravilnost odluke u odnosu na visinu dosuđenog iznosa po osnovu regresnog zahtjeva.

Odredbom člana 919. stav 1. ZOO propisano je da je osiguravač dužan, kada se dogodi osigurani slučaj, da isplati naknadu ili svotu određenu ugovorom u ugovorenom roku koji ne može biti duži od 14 dana, računajući od dana kada je osiguravač dobio obavještenje da se osigurani slučaj dogodio. Ako iznos osiguračeve obaveze ne bude utvrđen u roku određenom u stavu prvom ovog člana, dužan je na zahtjev ovlašćenog lica isplatiti iznos nespornog dijela svoje obaveze na ime predujma (stav 3.).

Tužitelj je prije pokretanja parnice broj: P-294/02 znao za nastanak štetnog događaja, ko je oštećeni i kakve je povrede pretrpio, kao i da je štetni događaj skrivio tuženi jer je već bila donesena pravosnažna krivična presuda kojom je utvrđena odgovornost štetnika.

Prema tome, tužitelj je mogao u skladu sa odredbom člana 919. ZOO isplatiti naknadu štete, bilo u visini zahtjeva oštećenog lica ili u visini za koju je on smatrao da je nesporna. Suprotno tome, tužitelj je svojom voljom odlučio da naknadu isplati tek nakon što sud o tome donese odluku jer je cijenio da će njegov prigovor podjeljene odgovornosti biti prihvaćen, pri čemu sam osnov potraživanja u parnici nije osporavao.

Polazeći od ovog utvrđenja, po stavu revizionog suda, tuženi pri isplati regresnog potraživanja može biti obavezan samo na isplatu dosuđene naknade nematerijalne štete (iznos od 6.700,00 KM), ali ne i drugih iznosa koje tužitelj potražuje u ovoj parnici (troškovi postupka u iznosu od 793,00 KM, zatezne kamate u iznosu od 3.752,78 KM i takse u iznosu od 1.000,00 KM). Ovi drugi troškovi nastali su kao posljedica radnji ili propusta (docnje) tužitelja u izvršenju obaveze isplate dosuđene naknade po presudi broj:

P-294/02 od 1.2.2005. godine, te se, iz tog razloga, ne mogu staviti na teret tuženog koji u toj parnici nije ni bio na strani pasivne legitimacije.

Kako je došlo do preinačenja pobijane odluke, potrebno je odlučiti i o troškovima postupka saglasno odredbi člana 397. stav 2. ZPP.

Gledajući procentualno u odnosu na postavljeni zahtjev u iznosu od 12.245,78 KM, tužitelju je dosuđen iznos od 6.700,00 KM, što je procentualni uspjeh od 54,7% pa je u tom procentu trebalo dosuditi i troškove postupka, tj. sa iznosa od 2.320,00 sniziti ih na iznos od 1.269,00 KM.

Saglasno tome, tuženi je uspio sa revizijom u procentu od 44,3 %, pa mu je od traženog iznosa troškova na ime sastava revizije od 1.053,00 KM, trebalo dosuditi iznos od 466,50 KM.

Temeljem odredbe člana 248. u vezi sa odredbom člana 250. stav 1. i 456. a) ZPP, odlučeno je kao u izreci.

Predsjednik vijeća:
Biljana Tomić

Za tačnost otpravka ovjerava
rukovodilac sudske pisarnice
Amila Podrašćić